

Kowalewski, Jan

Z życia szkolnictwa zawodowego

Notatki Płockie 11/3-37, 35-36

1966

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Z ŻYCIA SZKOLNICTWA ZAWODOWEGO

W działalności związkowego nauczycielstwa szkolnictwa zawodowego w Płocku należy wyróżnić 3 okresy.

Pierwszy okres obejmował czas od 1945 do 1949 r. i charakteryzował się niezmiernie trudnymi warunkami pracy. Ze względu na ogromne zniszczenia wojenne spowodowane przez hitlerowską okupację i konieczność pokonywania niezliczonych trudności w zakresie odbudowy — nauczycielstwo natychmiast po wyzwoleniu zabrało się z wielkim zapałem do organizowania szkolnictwa zawodowego i rolniczego. Warunki polityczne, społeczne i gospodarcze wysiłki władzy ludowej, poświęcenie i ofiarność nauczycielstwa sprawiły, że pomimo ogromnych trudności zrobiono bardzo dużo.

Reaktywowano Liceum Pedagogiczne, Gimnazjum Ogrodnicze, Wieczorową Szkołę Rzemieślniczą, Gimnazjum Rolnicze w Trzepowie i na miejsce szkoły rolniczej w Niegłosach — Gimnazjum Rolnicze Męskie w Goslicach. Nieco później powstały: Gimnazjum Krawiecko-Bielżniarskie, Technikum Elektryczne, Zasadnicza Szkoła Zawodowa, Technikum Gastronomiczne.

Odbudowując szkolnictwo zawodowe opieraliśmy się początkowo na jego przedwojennej strukturze organizacyjnej. Ale już w niedługim czasie wprowadzono istotne zmiany. Trzeba bezstronnie stwierdzić, że w tym pierwszym okresie podniesiono poziom bujnie rozwijających się różnorodnych form oświaty zawodowej. Proces ten trwa i rozwijać się będzie nadal w doskonaleniu kadr pedagogicznych, podnoszeniu poziomu dydaktyczno-wychowawczego szkół i osiąganiu wyników w przygotowaniu absolwentów szkół pod względem ideowym i fachowym.

Nauczycielstwo wymienionych szkół zawodowych utrzymywało kontakt z Oddziałem Powiatowym ZNP za pośrednictwem wybranych przez rady pedagogiczne nauczycieli-łączników.

Drugi okres działalności nauczycieli szkolnictwa zawodowego trwał od 1949/50 do 1956 r. Z nowych szkół zawodowych powstało Technikum Mechanizacji Rolnictwa i Państwowe Liceum Pedagogiczne dla Wychowawczyń Przedszkoli. W tym okresie czasu młodzież szkół zawodowych wraz z nauczycielstwem dość często była odrywana od normalnych zajęć szkolnych i pod kierunkiem nauczycieli wykorzystywana przy żniwach i wykopkach.

Poczynając od 1949 r. przy wszystkich szkołach zawodowych w Płocku zostały powołane Zakładowe Organizacje Związkowe (ZOZ). Były one podstawowymi jednostkami organizacyjnymi Związku Zawodowego Nauczycielstwa Polskiego i mobilizowały swoich członków do

wykonywania zadań w statucie przewidzianych. Dla doskonalenia form i podnoszenia wyników pracy szkół ZOZ organizowały narady wytwórcze, walczyły o podniesienie wydajności pracy, działały w kierunku zaspokojenia kulturalnych i materialnych potrzeb swoich członków.

Trzeci okres trwa od 1956 r. do chwili obecnej. Można byłoby go nazwać odrodzeniem się ZNP. Poczynając od końca 1956 r. na miejsce ZOZ powstały Ogniska ZNP.

Pierwsze ogniska powstały przy szkołach zawodowych. Ognisko nr 1 objęło nauczycielstwo szkół zawodowych a Ognisko nr 2 skupiło nauczycieli szkół rolniczych w Płocku i powiecie płockim.

W związku z lokalizacją w Białej Nowej Mazowieckich Zakładów Rafineryjnych i Petrochemicznych (MZRIp) dla Płocka i jego regionu powstały nowe warunki, a z nimi zaistniała jakaś pilna potrzeba rozwoju szkolnictwa zawodowego, dostosowanego do potrzeb nowych zakładów przemysłowych. Szkoły zawodowe organizowane w Płocku w I i II okresie już nie wystarczały, należało więc obok dawnych poprzedniczek służących innym celom — zakładać nowe szkoły zawodowe, kształcące kadry fachowców, potrzebnych do pracy we współczesnych warunkach i nowoczesnych działach. Były to dość ważne przyczyny, dla których powstały i pracują już nowe technika elektryczne, samochodowe, budowlane PST, a przy nich technika wieczorowe dla pracujących i zasadnicze szkoły zawodowe.

Tak opracowana i zrealizowana sieć szkolnictwa zawodowego w Płocku zapewniła absolwentom szkół podstawowych miejsca w szkołach zawodowych i pozwoliła na lepsze zaspokojenie kadrowe gospodarki narodowej przez kwalifikowane kadry specjalistów.

Równoległe z rozbudową szkolnictwa zawodowego, zarówno w nowych jak w starych szkołach zawodowych wprowadzono wiele zmian w planach i programach nauczania. Wszystkie przestarzałe tematy zostały usunięte z programów nauczania, a na ich miejsce wprowadzono nową tematykę uwzględniającą rozwój współczesnej techniki, rozszerzenie tematów w zakresie urządzeń mechanicznych, napędu elektrycznego, aparatury kontrolno-pomiarowej i wielu innych. Pożytecznym zjawiskiem jest zwiększenie wymiaru czasu na praktyczną naukę zawodu we wszystkich szkołach w których możliwości organizacyjne i wyposażenie na to pozwalają. Okres praktyk produkcyjnych dostosowano do wymagań odpowiednich działów gospodarki narodowej. Wraz z unowocześnieniem programów i wynikającej z nich treści pracy idą w parze nowoczesne metody nauczania wplecione w jakiś określony system pe-

dagogiczny, obejmujący cały skład rady pedagogicznej i młodzież szkolną.

W większości szkół zawodowych panuje zdrowa atmosfera szkolna i jeszcze lepsza atmosfera pracy.

W związku z tak dużą ilością szkół zawodowych w Płocku zaszła pilna konieczność zorganizowania Sekcji Szkolnictwa Zawodowego. Pierwsza Sekcja Szkolnictwa Zawodowego powstała w czerwcu 1958 r. w następującym składzie: Jan Kowalewski (przewodniczący), Jan Mazur (pierwszy wiceprzewodniczący), Józef Osiecki — sekretarz i członkowie zarządu: Helena Modzelewska, Helena Knopf, Roman Piórkowski, Wolska i Stanisław Wojciechowski.

W pierwszych latach swej działalności sekcja pracowała normalnie. Organizowała posiedzenia zarządu i konferencje nauczycielskie, na których wygłoszono wiele referatów dyskusyjnych i załatwiano wszystkie sprawy socjalno-bytowe. Ostatnio na skutek zaszłych zmian w składzie zarządu sekcji i powstawania coraz to nowych szkół o różnych specjalnościach, praca sekcji zmalała. Działają natomiast bardzo dobrze 4 ogniska nauczycieli szkół zawodowych i rolniczych, organizują konferencje rejonowe, załatwiają sprawy socjalno-bytowe członków i urządzają wycieczki krajoznawcze. Większość konferencji kończy się wieczorami towarzyskimi.

Do czynników utrudniających prace sekcji należy zaliczyć między innymi:

1. Płynność kadry nauczycielskiej. Często na miejsce nauczycieli doświadczonych przychodzą nowi bez przygotowania przedmiotowego i pedagogicznego.

2. Nauczyciele dochodzący nie są członkami ZNP, należą do innych związków zawodowych, a przez to samo nie wchodzi w skład sekcji.

3. Rygorystyczne przepisy mieszkaniowe, utrudniające przydzielanie mieszkań dla nauczycieli, co odstrasza inżynierów od zawodu nauczycielskiego. W innym zawodzie łatwiej jest otrzymać mieszkanie. Wyczekiwanie po kilka lat na mieszkanie spółdzielcze, jeśli ktoś ma pieniądze i kilkanaście lat, gdy musi dopiero oszczędzać, nie zachęca dobrych i wykształconych pedagogów do osiedlania się w Płocku.

W związku z niezwykle wysokim rozwojem nauki i techniki — postęp techniczny sprawia, że struktura kwalifikacyjna kadr pracujących w gospodarce narodowej ulega radykalnym zmianom. Wiele zawodów zupełnie zanika, powstaje wiele nowych, a większość starych zawodów, które się utrzymują, zmienia swój charakter tak bardzo, że poza nazwą niewiele w nich pozostaje dawnej treści.

Nauczycielstwo płockie szkół zawodowych zdaje sobie sprawę z tego, że zmianom w technice i w kwalifikacjach kadr powinny towarzyszyć i zmiany w programach nauki i wychowania. Dlatego też nowe władze Sekcji Szkolnictwa Zawodowego powinny oprócz pracy zarządu przewidzieć specjalistyczne komisje, które opracowałyby odpowiednie wskazania odnośnie:

- a) programów i metod nauki,
- b) działalności wychowawczej w szkołach i internatach,
- c) pracy warsztatów szkolnych,
- d) bezpieczeństwa i higieny pracy,
- e) kształcenia i doskonalenia kadr pedagogicznych,
- f) historii szkolnictwa zawodowego.

